ԺԸ՚ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5812 1/14 ՄԱՐՏ 1905 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 7 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1323 ԺԸ՚ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5812

درعلیه، غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Ամէն նամակ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
Պոլիս, Ղալաթիա, Քամաճեօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, Constantinople

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղր.
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	ֆր.
» »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փօստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի համեմատ։
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋԸ

Գուտտապերքայի եւ գուտտային բաներու ծագման, բերման, գործածութեան վրայ ուսումնասիրութիւններ միակ նիւթը կը կազմեն Յովսէփ-Իզմիրեանց գրական Յանձնաժողովին այս անգամուան երկամեայ մրցանակաբաշխութեան՝ որ պիտի կատարուի յառաջիկայ ապրիլին։ Այս որոշումը արդիւնաւոր ըլլալ կը խոստանայ, վասն զի բաւական թուով երկասիրութիւններ ներկայացուած են, մի միայն Վանէն չորս ինքնագիր գործ ղրկուած ըլլալով։

Այս կարգի մրցանակաբաշխութիւններու մէջ, երբ առնման մը գծուած ըլլայ որոշակի, ընդհանրապէս քիչեր կը մասնակցին անոր։ Գուտտապերքայի ուսումնասիրութեան ծրագիրը հակառակ արդիւնք տուաւ եւ հունձքը առատ կ'երեւայ։ Յանձնաժողովին տեղեկագիրը եւ մրցանակներուն բաշխումը ցոյց պիտի տան թէ որակի տեսակէն ալ քանակին չափ գնահատելի համեմատութիւններու կը հասնի՛։

Սպասելով այս արդիւնքին, որ պիտի ծանուցուի մրցանակաբաշխութեան հանդէսին օրը, կրնանք այժմէն յատկանշական նկատել Յովսէփ-Իզմիրեանց գրական Յանձնաժողովին ընդունած այս նորութիւնը, որ կրկնակ նշանակութիւն մը կ'առնէ գրասէր դասակարգին համար։ Նախ թէ, իւրաքանչիւր երկամեայ շրջանի համար՝ գրական-բանասիրական առանձնայատուկ ճիւղի մը վրայ պիտի կեդրոնացուին ներկայացուելիք աշխատութիւնները.— կտակին ընդհանուր արտադրութիւններէն չզատուած չըլլալով՝ ի հարկէ,— այնպէս որ ինքզինքը մասնագիտական, գրական, բանասիրական որ եւ է ճիւղի նուիրող գրչի աշխատաւոր պիտի կրնայ յուսալ թէ իր նախասիրած ճիւղին կարգն ալ պիտի գայ օրին մէկը։

Յետոյ, այս բարեփոխուած ուղղութեամբ կատարուելիք առաջին մրցանակաբաշխութիւնը մասնաւորապէս կը ձգտի քաջալերել գաւառացի գրագէտներն ու բանասէրները, որոնք Պոլսականներուն չափ իրաւունք ունին օգտուելու բարերար կտակարարին հաստատած մրցանակէն ու նուիրատուութենէն։ Իրաւ է թէ, ասկէ առաջ ալ ոչ-գաւառացի հեղինակներու այս կամ այն երկասիրութիւնները արժանացան մրցանակի, իրենց կարեւորութեան տարիճանով. բայց այս անգամուան տրուած առնմանը՝ «Գաւառաբարբառ ուսումնասիրութիւն» ուղղակի կը գծէ անոնց արժանապատուութիւնը եւ խրախուսիչ հանգամանք մը կ'առնէ անոնց նկատմամբ որոնք, գաւառի իրենց անկիւնէն, տարիներով աշխատած են լեզուաբանական ուսումնասիրութիւններու եւ յաջողած են պատրաստել լուրջ գործ մը որ առանց այս կտակին ու մրցանակաբաշխութեան մինչեւ իսկ բոլորովին անծանօթ մնալու սահմանուէր թերեւս։

Գաւառացի բանասէրները դրամապէս քաջալերելու համար առաջին քայլն է որ կ'առնուի այս կերպով. գաւառացի գրագէտներն ալ իրենց բաժինը կրնան ունենալ, մինչ նոյն կտակին զօրութեամբ եւ անոր գործադիր Յանձնաժողովին բարեացակամ վերաբերումովը։

Եթէ, գէթ քանի մը տարին մէկ անգամ, մեծահարուստ անձերու թողած կտակներէն մէկը յատկացուած ըլլար գրականութեան նպաստելու, բնականաբար պէտք չպիտի մնար բազմաճիւղ աշխատանք մը ու քաջալերանք մը պատսպարել Յովսէփ Իզմիրեանց մրցանակի Յանձնաժողովին որ, սակայն, ինքն ալ զգալով իր տրամադրութեան ներքեւ գտնուող կտակին տեսակին մէջ միակը մնացած ըլլալուն, ինքնաբերաբար կը ջանայ հետզհետէ բանասիրական տարբեր ճիւղերու մշակման յատկացնել կտակուած գումարին երկամեայ տոկոսը։

Տ. Ա.

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

Ժամանակէ մը ի վեր կարծես մասնաւոր միտում մը կայ մեր մէջ անհատական ձեռներէցութեամբ վարժարաններ բանալու, շնորհիւ մեր կրթասէր Վեհապետին ընձեռած դիւրութիւններուն։

Ասիկա ո՛րքան մեծ քայլ մըն է դէպ ի կրթական յառաջդիմութիւն, նոյնքան եւ աւելի ուրախալի ու մխիթարական երեւոյթ մըն է, ամէն կերպով գնահատելի ու գովելի։

Բայց ինչո՞ւ համար մասնաւոր վարժարան բացողներէն քիչեր յաջողած են յարատեւել եւ իրենց վարած դպրոցները վերածել մէկ-մէկ տիպար բարձրագոյն վարժարաններու։ Ասա է որ պիտի պարզենք այս յօդուածին մէջ։

Արդարեւ ունեցած ենք արդիւնաւոր բարձրագոյն վարժարաններ, որոնք շատ յառաջադէմ շրջանաւարտներ ընծայած են ազգին։ Այս վարժարաններէն կը յիշեմ Յ. Գուրգէն էֆէնտիի մասնաւոր վարժարանը, Փանոսեան վարժարան, Սուրէնեան վարժարան, Մէզպուրեան եւ Մէյմարեան վարժարաններ եւլն., որոնք ամէնքն ալ իրենց կարգին բաւականէն աւելի արդիւնաւոր եղան իրենց ընծայած փայլուն շրջանաւարտներով։ Այս բոլորէն կը մնայ մի միայն Պէրպէրեան վարժարանը՝ որ 25-30 տարիներէ ի վեր անընդհատ կը յարատեւէ կանոնաւորութեամբ եւ տարուէ տարի աւելի յառաջադէմ ու զարգացեալ քաղաքացիներ կը հասցնէ, ինչ որ մեծ պատիւ մըն է իր Հիմնադիր-Տնօրէնին՝ բազմավաստակ դաստիարակ Պէրպէրեան Ռեթէոս էֆէնտիի։

Բայց շատ պէ՞տք է գոհանանք. մի միայն Պէրպէրեան վարժարանը կը բաւէ՞ իբր բարձր. վարժարան գոհացնելու մեր հասարակութեան երկրորդական կրթութիւն առնելու փափաք ու տրամադրութիւն ունեցող պատանիները։ (Կեդր. վարժարանէն զատ)։

Ինչո՞ւ արդեօք այդ մասնաւոր վարժարաններու Հիմնադիրները չեն ձգտիր գոնէ 4-5 տարի յարատեւելով եւ օր ըստ օրէ իրենց վարժարանները բարեկարգութեան շաւղին մէջ դնելով, առաջնակարգ դիրք մը տալ անոնց։

Մինչդեռ այդ Հիմնադիրները մէկ-երկու տարի հազիւ քիչ թէ շատ կանոնաւորելէ յետոյ իրենց գործը, կամաց կամաց իրենց վարժարանները կը սկսին յետադիմել եւ վերջապէս կը հասնին թաղային վարժարանի մը վիճակին, եւ կամ վերջապէս յուսահատելով փակել։

Ասիկա կարեւոր նկարագրի եւ ձեռներէց ոգիի պակասութիւն ցոյց չի՞ տար, երբ նկատողութեան առնենք թէ այդ վարժարանները բացողները տարիներով Թաղ. վարժարանաց մէջ կրթական զանազան պաշտօններ վարած են։ Իրենց դպրոցները վարելու այս ընթացքով ու միջոցներով չեմ կարծեր որ երբեք կարենան յաջողիլ։

Թէ ի՛նչ միջոցներ կը գործածեն այդ մասնաւոր վարժարանաց Հիմնադիրները, որով ապարդիւն կը մնան բոլորովին իրենց բոլոր ջանքերը, պարզենք հոս։

Մասնաւոր վարժարան մը բանալու տրամադրութիւն ու պատրաստակամութիւն ունեցող անհատ մը՝ անշուշտ սա երկու վիճակներէն մէկը ունի։

Ա. Կամ մեծաքանակ դրամագլուխի մը տէր ըլլալով՝ անոր ուժով 2-3 տարիներ կը շարունակէ տանիլ ա եւ է նիւթական շահ ակնկալելու, եւ ի վերջոյ կարող կ'ըլլայ իր վարժարանը բաղձացեալ վիճակի մը հասցնել։

Բ. Եւ կամ շատ փոքրիկ դրամագլխով մը, աստիճանաբար ու օր ըստ օրէ յառաջդիմելով 5-6 տարիէն հազիւ կը կարողանայ նախանձելի վիճակի մը հասցնել իր վարժարանը։

Իմ խոնարհ կարծիքովս, այս երկու պարագաներուն մէջ ալ պէտք է լրջօրէն նկատի առնել հետեւեալ կարեւոր կէտերը.

Ա. Վարժարանին բացման առաջին տարին, հարկ չկայ քանի մը անուններով յարգարելու, եւ այսպէս բարձր ծրագիր ունենալով առաջին տարիէն, յաւակնոտ ըլլալու թէ՛ զինքը եւ թէ հասարակութիւնը, անշուշտ ատոնց կարենալ յաջողելու լիովին, որովհետեւ անկարելի է կարծեմ հինգ-վեց տեսակ վարժարանական դասարանները միանգամայն կատարելագործել, քանի որ ամէնն ալ կը մնան կիսկատար վիճակի մէջ։ Աւելի լաւ չէ՞ ըլլար միթէ առաջին տարիէն մանկապարտէզով սկսիլ յոյն եւ 4-5 տարիէն ուսումնարանի, գիշերօթիկի եւ այլն վերածել, որով յաջողութիւնը ամէն պարագայի մէջ անհերքելի է. մանաւանդ մինչ նշանաւոր ունենալով կրթական լաւագոյն պաշտօնեաներ գործածել, եւ ոչ թէ ամսական 100-200 ղրուշի պանիր հացով բանուած ծառաներու պէս։

Աշակերտաց քանակութիւնը առանց նկատողութեան առնելու, լիովին չափ վարձուած կրթական պաշտօնեան՝ վարժարանը կամ անոր գործը իրն իսկ համարելով—մանաւանդ երբ այսպիսի պայման մըն ալ դրուի—պիտի ջանայ աշակերտաց այն առաւելագոյն օգտակար հանդիսանալ որ թէ՛ մէկ կողմէ աշակերտներու բազմանալուն, եւ թէ միւս կողմէ վարժարանին յառաջացման պատճառ պիտի ըլլայ։

Կը կարծե՞ք թէ ամէն անոնք որ ժամանակին մասնաւոր վարժարաններ բացած են եւ տարիներով շարունակած, իմ առաջարկած պայմանով չեն յաջողած։

Մասնաւոր վարժարան հիմնող մը անհրաժեշտ ու խիստ կարեւոր է որ ուշի ուշով եւ լրջօրէն քննէ այն միջավայրը ու բնակիչները՝ ուր պիտի բանայ իր վարժարանը. թէ ի՛նչ դասակարգի պատկանող բնակիչներ ունի այդ միջավայրը, մեծագոյն մասամբ աղքա՞տ է թէ հարուստ, եւ անոր համեմատ թոշակ պահանջէ աշակերտներէն։

Պէտք չէ՞ արդեօք նախամեծար համարել աւելի համեստ թոշակ մը առնել մանաւանդ Մանկապարտէզի համար, եւ այս կերպով վարպետ-աշակերտներու փոխուելուն պատճառ ըլլալ—, ինչ որ կարծեմ փոքրիկ յաջողութիւն մը չի նշանակեր։

Նոյնպէս Նախակրթարանի եւ Ուսումնարանի համար առաջին տարիէն կէս կամ մէկ ոսկի պահանջելը անտեղի չէ՞։ Յայտնի է թէ ա եւ է ծնողք ի՛նչ աստիճան ուսումնասէր ու զաւակասէր ըլլայ, մինչեւ իր զաւկին յառաջդիմութիւնը չտեսնէ գոնէ մէկ տարուան մէջ, չուզեր մէկէն ի մէկ այդպիսի բարձր գին մը վճարել։

Բայց երբ դասարաններու փոփոխութեան ժամանակ կ'առաջարկուի իրեն զաւկին թոշակը աւելցնել, այն ատեն պարտի ամէն ջանք ի գործ դնելով գոհացնել վարժարանը, որովհետեւ այն ատեն է որ կը տեսնէ թէ իր վճարելիք թոշակը պարապը չերթար։

Այսպէս վարուած են անշուշտ ժամանակին մասնաւոր վարժարան բացողները եւ չկարծուի թէ առաջին օրէն իսկ այսպէս բարձր գիներ պահանջելով—մանաւանդ աղքատ ծնողքներէ— վերջ ի վերջոյ կարողացած են այնքան փայլուն վիճակի մը հասցնել իրենց վարժարանները։

Ընդհակառակը՝ տարիներու հոլովումներէ եւ քիչ թէ շատ յաջողութեան ճամբու մէջ մտնելէ յետոյ է որ բարձր գիներ պահանջած են աշակերտներէն։

Ամէն գործի մէջ այս այսպէս է անփոփոխ. թէ գործը եւ թէ՛ շահը աստիճանաբար կ'աւելնան։

Իմ կարծիքս այս է. աւելի ձեռնհասներու կը թողում այս մասին իրենց կարծիքը յայտնել հրապարակաւ։

Ինչպէս ըսի յօդուածիս սկիզբները, լաւագոյն հիմերու վրայ հաստատուած մասնաւոր վարժարանները անտարակոյս մեծ օգտակարութիւն ունին եւ անոնց արդիւնաւորութիւնը մեծապէս կը նպաստէ մեր կրթական զարգացման։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՍՐՎԱՃԵԱՆ
Բերա

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՃԻՊՐԱԼԹԱՐ

Անգլիացիներու կողմէ կատարուած աշխատութիւններ.— Անառիկ բերդ մը.— Միջերկրականի բանալին.— Նաւահանգիստը եւ Ճիպրալթար քաղաքը.— Անգլիացին ի՛նչպէս առած են։

Անգլիացիները ամէն տարի աւելի կ'աշխատին անառիկ դարձնելու Ճիպրալթարի բերդը, որ երկու հարիւր տարիէ ի վեր իրենց կը վերաբերի, թէեւ սպանիական երկրին մաս կազմէ անիկա։

Վերջերս բացումը կատարեցին նոր նաւագործարաններու եւ չոր աւազաններու (cales), որոնք կրնան իրենց մէջ բովանդակել աշխարհիս ամէնէն մեծ զրահաւորները։ Ընդարձակ քարափ մը եւ ուրիշ երկու նաւագործարաններ շինուելու վրայ են Ճիպրալթարի մէջ։ Այսուհետեւ, Միջերկրականի արեւմտեան այդ դուռը ամէն տարի աւելի անառիկ պիտի ըլլայ, մանաւանդ որ Մարոքի ծովեզերքը քիչ հեռու են, ուր ֆրանսական ազդեցութիւնը տիրապետելու վրայ է։

Ինչպէս յայտնի է, Ճիպրալթարի նեղուցը՝ Սպանիան կը բաժնէ Մարոքէն, Եւրոպան՝ Ափրիկէէն։ Ճիպրալթար (Ճէպել էլ Թարիք՝ արաբերէն), ժայռուտ բլուր մըն է, 4300 մէթր երկարութեամբ՝ 1250 մէթր լայնութեան վրայ։ Այդ ապառաժը, ծովուն մակերեսէն 433 մէթր բարձր, անառիկ կը դարձնէ բերդը՝ թէ՛ բնութեան եւ թէ արուեստի շնորհիւ։ Ցամաքին կապուած է հողի լեզուակով մը՝ որ 900 մէթր երկայնութիւն ունի. եւ Անգլիացիներուն կը վերաբերի 1704էն ի վեր։

Ապառաժին գագաթը, երկար, նեղ, իշու կռնակի ձեւով, կրային հողէ կազմուած, ունի ամրութեանց քառակ շարք մը, որոնց մէջ կը գտնուի մաւրիտանական միջնաբերդ մը։ Հետզհետէ կը ցածնայ ապառաժը՝ հիւսիսակողմը դէպ ի ցամաքը, որ աւազուտ մակերես մըն է՝ ծովէն երեք մէթր բարձրութեամբ, հին ամրութիւններով սահմանափակուած, որոնք Սպանիացիներուն կողմէ շինուած ընդդէմ Անգլիացիներուն, բայց այսօր աւերակ դարձած։

Անգլիական ամրութեանց մեծագոյն մասը ժայռերուն մէջ փորուած են, ամենախոշոր 600 թնդանօթով սպառազինուած։ Զօրարանները բաւական տեղ կ'ընծայեն պահակազօրքին, որ ընդհանրապէս 4-5000 հոգի կ'ըլլայ։ Այնքան բարձր են որ ամէն կողմ ձիով միայն կարելի է երթալ։ Ճիպրալթարի ապառաժը անմատչելի է արեւելեան, հարաւային եւ հիւսիսային կողմերէն. միայն արեւմտեան կողմէն կարելի է բանի ուժով տիրանալ քաղաքին կամ յանկարծակիի բերել, որ կը գտնուի խիճերու եւ աւազի վրայ։ 8 ջրամբարներ կան, [illegible] պատրաստուած, 50,000 թոնօ տարողութեամբ, ուր կը հաւաքուի ապառաժէն իջնող անձրեւի ջուրը, զոր կը զտեն։ Նաեւ կան անուշ ջուրի երկու հորեր, որոնք ապառաժին վրայ կը գտնուին։ Պաշարման պարագային՝ այս ջրամբարները եւ հորերը ջուրի նուազութեան դէմ կը պաշտպանեն քաղաքը։

Ճիպրալթար քաղաքը կը կանգնի ապառաժին արեւմտեան կողմը, եւ 20,000է աւելի բնակիչ ունի։ 1783ին հրոյ ճարակ եղած, այնուհետեւ ամբողջովին կառուցուած է նորէն։ Իր սքանչելի նաւահանգիստէն նպաստաւորուած, այդ հրդեհէն յետոյ, Ճիպրալթարի առեւտրական գործառնութիւնները մեծապէս աւելցած են, մանաւանդ Սպանիոյ հետ կատարուած մաքսանենգութիւնները։

Հին քաղաքը սկզբան կառուցուած էր ծովածոցին արեւմտեան ծովեզերքին վրայ, ուր կը գտնուի այսօր Ալճէզիրաս. Մաւրիտանացիներու խմբովին վտարուելէն յետոյ միայն բնակիչները բլուրին կողին վրայ փոխադրեցին իրենց քաղաքը։ Անմիջապէս ամրացուցին զայն եւ պատերազմական անառիկ վայր մը դարձուցին։ Ճիպրալթար կը կոչուի այն ժայռին անունով որուն վրայ կառուցուած է։

Այդ քաղքին առանձնայատկութիւններէն մէկը սա է որ ամբողջ տուները սեւ ներկուած են, մէկ կողմէ՝ արեգական ճառագայթներու ցոլացումէն պաշտպանելու աչքերը, միւս կողմէ՝ յարձակման եղած պարագային, աւելի դժուարացնելու համար հեռուէն որոշ կերպով զանազանելու գործը։

Եւրոպայի մէջ ամէնէն տաք կլիման ունի Ճիպրալթար։ Ափրիկեան ջերմութիւն մը, ծովուն զովացուցիչ հովէն բարեխառնուած, կը նպաստէ հոն մշակելու հարաւային երկիրներու բոլոր տունկերը։ Հարկ է որ Ճիպրալթարի ապառաժը լերկ ու ամուլ ըլլայ։

[illegible] կովերը, ոչխարները եւ այծերը, ընդհակառակը, մինչ խոտեղէն կը գտնեն սնանելու համար։ Չկայ մաս մը հող, որ ամէն տեսակ պտղատու ծառերով շրջապատուած չըլլայ, ոմանք ինքնիրեն բուսած, ուրիշներ [illegible] եղած կատարելագործեալ մշակութեան մը շնորհիւ։

Ուրիշ առանձնայատկութիւն մըն ալ ունի Ճիպրալթար. Եւրոպայի մէջ միակ վայրն է ան, ուր վայրենի կապիկներու կը հանդիպի մարդ։ Աւանդութիւնը կ'ըսէ թէ անոնք եկած են Սէն-Միշէլի անձաւէն, որ խորունկ խոռոչ մըն է, կաթքարերով ծածկուած։ Ապառաժին գագաթը հաստատուած է այդ քարայրը, որուն յատակը չէ գտնուած տակաւին. կը կարծուի թէ անոր մէջ հաղորդակցութեան ճամբայ մը կայ ափրիկեան ցամաքին հետ։

Ինչպէս կ'ըլլայ որ այդ անառիկ դիրքը, Միջերկրականի այդ բանալին Անգլիոյ ձեռքը ինկած է։ Բիրտ ուժին յաղթանակովը։

Ճիպրալթար, ինչպէս նաեւ ամբողջ Սպանիա, Արաբներուն ձեռքը կը գտնուէր մինչեւ ԺԴ. դար, երբ Մէտինա դուքսը վերջնապէս առաւ այդ քաղաքը։ Շարլ Ե. ըմբռնեց ռազմագիտական այդ հիանալի դիրքին կարեւորութիւնը, եւ արդի ռազմական արուեստին համաձայն ամրացնել տուաւ զայն։ Փիլիփ Ե.ի օրով, Սպանիոյ մէկ պատերազմին առթիւ, Ճիպրալթար գրաւուեցաւ Անգլիացիներուն կողմէ։ Սպանիացիք լաւ չէին պահպաներ զայն։

1704 յուլիսին, Ռուք ծովակալին նաւատորմը երեւցաւ Ճիպրալթարի ջուրերուն մէջ, եւ 1800 անգլեւհոլլանտացիներ ցամաք հանեց. ասոնց կը հրամայէր Հեսի իշխանը, որ նպատակ ունէր արգիլել ցամաքի կողմէ գալիք ա եւ է օգնութիւն, կտրելով անոր հաղորդակցութեան միակ ճամբան։ Այնուհետեւ բոլոր անգլիական նաւերը գացին շարուեցան քաղաքին պատերուն տակ, եւ քանի մը ժամուան մէջ 15,000 ռումբ արձակեցին։ Սպանիական պահակազօրքը անձնատուր եղաւ յարձակումէն առաջ. արդէն 150 հոգի էր ընդամէնը։

Փիլիպ Ե., յաջորդ տարին, փորձեց քաղաքը ետ առնել, բայց չյաջողեցաւ։ Միեւնոյն ձախողումին ենթարկուեցան Բանթիա եւ Թեսէ։ Ութրեխթի հաշտութեան դաշինքով Անգլիա վերջնապէս տիրացաւ այդ ապառաժին, եւ այնուհետեւ ամէն ինչ ըրաւ, անառիկ դարձնելու համար դիրք մը՝ զոր Միջերկրականի մէջ իր վաճառականութեան պատուարը ըրաւ։ Սպանիացիները 50 միլիոն առաջարկեցին Անգլիացւոց, որոնք մերժեցին. եւ յետոյ պաշարեցին 1727ին, 1779ին, վերջին անգամ ըլլալով, 1781 եւ 1783ին։ Հաշուած է որ այս վերջին պաշարումին համար 300 միլիոն ֆրանք ծախսեցին պատերազմիկ երկու կողմերը։

Այնուհետեւ Ճիպրալթար Անգլիացիներուն ձեռքը մնաց, բայց քաղաքը ապաստարան դարձաւ սպանիացի դժգոհներու եւ վտարուածներու։ Անգլիա մտադիր է նոր աշխատութեանց ձեռնարկել մասնաւոր ծրագրի մը համաձայն, ինչ որ պիտի աւելցնէ այդ նաւահանգստին ու բերդին ունեցած կարեւորութիւնը։

Թարգմ. Զ. Ն.

ՆՕԹԵՐ ԵՒ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Սրտաբացութիւն, սրտի եւ ուղեղի [illegible] է անիկա։

—Զղջալը մարդուն գործերուն մէջ ամէնէն անօգուտն է։ Լաւ է չզղջալ. լաւագոյն է զղջալիք գործի մէջ չգտնուիլ։

—Դժբախտութիւնը գիտէ հաւասարութիւն դնել ցաւի մէջ։

—Կեանքը հոսիւ մըն է։ Արդար մարդը այն է՝ որուն հոսիւը ուղիղ է։

—Ծափահարելի են բոլոր այն սօօրբները որ կը սովրեցնեն կեանքը արհամարհել, բայց ոչ թէ ուրիշի կեանքերը։

* * *

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ 23

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԴԷՊԻ ՄՈՒՇՏԱԿՆԵՐՈՒ ԵՐԿԻՐԸ

ՄԱՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ Է.

ԲԵՒԵՌԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԱԿԸ

Տեղակալին տուած հրամանը ամէնուն կողմէ հասկցուեցաւ։ Այդ սառուցեալ զանգուածներուն մէջ պէտք էր փորել ձիւնէ տուներ (snow-house), կամ աւելի ճիշդ կ'ըլլայ ըսել, ճշմարիտ ծակեր, ուր պիտի կծկուէր ամէն ոք, փոթորկին ամբողջ տեւողութեան միջոցին։ Կացինները եւ դանակները շուտով գործ առին սառնակոյտերու փխրուն զանգուածներուն վրայ։ Երեք քառորդ ժամ յետոյ, տասներկուքի չափ որջեր փորուած էին թանձր զանգուածին մէջ, եւ անոնցմէ իւրաքանչիւրը երկու կամ երեք հոգի կը բովանդակէր։ Գալով շուներուն, բալխիրներէն հանուած եւ իրենց բաղդին ձգուած էին։ Վստահ էին թէ անոնք իրենց կարողութեան շնորհիւ պիտի կրնային բաւարար ապաստան մը գտնել ձեան տակ։

Ժամը տասնէն առաջ, արշաւախումբին բոլոր մարդիկը կծկուած էին ձիւնաշէն տուներուն մէջ։ Երկու-քական կամ երեք-քական հոգի համախմբուած էին, իւրաքանչիւրը իր համակրած անձին հետ։ Տիկին Բօլինա Պէրնէթ, Մէճ եւ տեղակալ Հոպսըն միեւնոյն խցիկին մէջ կը գտնուէին։ Թօմաս Պլէք եւ [illegible] Լոնկ միեւնոյն ծակին մէջ կծկուած էին։ Միւսներն ալ՝ ըստ այնմ։ Այս թաքստոցները շատ տաք էին արդարեւ, եթէ ոչ հանգստաւէտ. պէտք է գիտնալ որ Հնդիկները եւ Եսքիմոսներն ալ ուրիշ ապաստարաններ չունին, նոյն իսկ ամէնէն խիստ ցուրտերուն։ Ուստի Ճէսբր Հոպսըն ու իրենները կրնային ապահովութեամբ սպասել փոթորկին վերջանալուն, միեւնոյն ատեն հոգ տանելով որ իրենց որջին մուտքը չգոցուի ձիւնին տակ։ Այսպէս զգուշութեան համար՝ կէս ժամը անգամ մը կը մաքրէին մուտքը։ Այս փոթորկի միջոցին, տեղակալը ու իր զինուորները հազիւ կրցան երբեմն դուրս ելլել։ Բարեբախտաբար՝ ամէն ոք բաւարար պաշար ունէր իր հետ, ապա թէ ո՛չ անկարելի պիտի ըլլար կուղբերու պէս կեանք վարել, առանց նեղուելու ցուրտէն եւ անօթութենէն։

Ամբողջ քառասունըութ ժամ, փոթորկին սաստկութիւնը աւելցաւ հետզհետէ։ Հովը կը մռնչէր եւ սառնակոյտերու գագաթները կը թռցնէր։ Մեծ շառաչիւններ, բազմիցս կրկնուած արձագանգներու կողմէ, յայտնի կ'ընէին թէ ո՛րքան կը բազմապատկուէին ձիւնակոյտերը։ Ճէսբր Հոպսըն իրաւունք ունէր վախնալու թէ լեռներուն միջեւ գտնուած այդ ճամբան կրնար խափանուիլ անյաղթելի խոչընդոտներով։ Այս շառաչիւններուն կը խառնուէին մռնչիւններ, որոնց ի՛նչ բանէ առաջ գալը գիտէր Հոպսըն տեղակալը։ Բնաւ չծածկեց տիկին Բօլինա Պէրնէթէն՝ սա հաւանականութիւնը թէ արջեր կրնային թափառիլ կիրճին մէջ։ Բայց բարեբախտաբար, այդ ահեղ կենդանիները, իրենք իրենցմով զբաղած բոլորովին, չկրցան գտնել ճամբորդներու թաքստոցները։ Ոչ շուները, եւ ոչ ալ թանձր ձիւնին մէջ թողուած բալխիրները արջերուն ուշադրութիւնը չգրաւեցին. այսպէս անցան գացին անոնք, առանց չարիք հասցնելու։

Վերջին գիշերը, այն է մայիս 25էն 26 լուսնալիք գիշերը, ահռելի սաստկութիւն մը առաւ փոթորիկը։ Մրրիկին ուժգնութիւնը այն աստիճանի հասաւ որ ամէն ոք սկսաւ վախնալ սառնակոյտերու ընդհանուր փլուզումէ մը։ Արդարեւ, ահագին զանգուածները կ'երերային իրենց խարիսխին վրայ։ Տարաբախտ ուղեւորները ահռելի մահով մը պիտի թաղուէին սառնակոյտերուն տակ։ Սառի կտորները սարսափելի աղմուկով մը կը շառաչէին, եւ արդէն իսկ կարգ մը ճօճումներ այնպիսի ճեղքեր կը բանային որ սառնակոյտերուն հաստատունութիւնը կը խախտէր։ Սակայն ո եւ է փլուզում չպատահեցաւ։ Ամբողջ զանգուածը դիմադրեց, եւ լուսնալու մօտ, բեւեռային երկիրներուն մէջ յաճախադէպ եղող երեւոյթով մը, փոթորկին սաստկութիւնը իջաւ իսկոյն՝ բուռն ցուրտի մը ազդեցութեան տակ։ Մթնոլորտը հանդարտեցաւ այգուն առաջին շողերուն հետ։

ԳԼՈՒԽ Ը.

ՄԵԾ-ԱՐՋ ԼԻՃԸ

Բարեբախտ պարագայ մըն էր որ այդ խիստ ու նուազ տեւական ցուրտերը, [illegible] մայիսի մէջ պատահած,—նոյն իսկ բարեխառն կլիմաներու տակ—բաւ եղան սառեցնելու ձեան թանձր խաւը։ Գետինը նպաստաւոր էր։ Ճէսբր Հոպսըն ճամբայ ելաւ. ու արշաւախումբը անոր հետեւեցաւ բալխիրներու բոլոր ուժով։

Ուղեգիծը թեթեւ փոփոխութիւն մը կրեց։ Փոխանակ ուղղակի հիւսիս ուղղուելու, արշաւախումբը յառաջացաւ դէպ ի արեւմուտք, բեւեռային շրջանակի կորութեան հետեւելով։ Տեղակալը կ'ուզէր Ֆօր-Քօնֆիտէնս հասնիլ, Մեծ-Արջ լճին ծայրագոյն կէտին վրայ հաստատուած։ Քանի մը օրուան ցուրտը օգտակարապէս ծառայեց այս ծրագրին. արշաւախումբը շատ արագ կ'ընթանար առանց ո եւ է խոչընդոտի հանդիպելու, այնպէս որ, մայիս 30ին, գործակալութեան վայրը հասաւ։

Ֆօր-Քօնֆիտէնս եւ Ֆօր-Կուտ-Հօփ, Մաքէնզիի գետակին վրայ հաստատուած, դէպի հիւսիսակողմ ամէնէն յառաջացեալ կայաններն էին, որոնք Հուտսըն ծովածոցի Ընկերութեան կը վերաբերէին։ Ֆօր-Քօնֆիտէնս, Մեծ-Արջ լճին հիւսիսային ծայրը հաստատուած, շատ կարեւոր կէտ մը ինքնին, կը սառէր ձմեռը՝ լճին ջուրերուն պատճառաւ։ Իսկ ամառը ազատ էր. դիւրին հաղորդակցութեան մէջ գտնուելով Ֆօր-Ֆրանքլինի հետ, հարաւային ծայրը կանգնուած։ Առանց հաշուի առնելու որսորդ Հնդիկներու հետ կատարուած ամենօրեայ փոխանակութիւնները, Մեծ-Արջ լճին եզերքները եւ ջուրերը կը շահագործուէին այդ գործակալութեանց եւ մասնաւորապէս Ֆօր-Քօնֆիտէնսի կողմէ։ Այդ լիճը ճշմարիտ Միջերկրական ծով մըն է, որ կը տարածուի քանի մը աստիճան լայնութիւն եւ երկայնութիւն ունեցող միջոցի մը վրայ։ Շատ անկանոն ձեւով, երկու սրածայր առուակներու մէջ սեղմուած իր կեդրոնական մասը, լայն եռանկիւն մը կը ձեւացնէ հիւսիսակողմը։ Ընդհանուր ձեւով կը նմանի որոճացող անասունի մը տարածուած մորթին, որուն գլուխը կը պակսի։

(Շարունակելի)

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Նահանջի հարցը. — Ռազմական վերջին գործողութիւնները. — Երկու հակառակորդ բանակները։

Թանի մարտ 11ի չորեքշաբթի օրուան Թիմ-ին մէջ նոյն թերթին զինուորական քննադատ Գ. Պէյնէ հետեւեալը կը գրէ.

«Մարտ 9ի ճապոնական պաշտօնական տեղեկագիրը ցոյց կու տայ Մուքտէնի շրջապատումը [illegible] Մուքտէնի [illegible]։ [illegible]

[illegible]

[illegible] նահանջը [illegible] Ռուսերուն [illegible]։ [illegible] Թիէ-Լինկ [illegible] Մուքտէնի [illegible]։ [illegible]

[illegible] մարտ 9, [illegible] մարտ 8էն [illegible] Հուն-Հոյի [illegible]։ [illegible] մարտ 1ի ու 3ի [illegible] Բեդերպուրկի մէջ [illegible]։ [illegible] Քուրոբաթքինի զօրավարին համար [illegible] Մուքտէնի եւ Ֆուշունի [illegible] Թիէ-Լինկի [illegible]։ [illegible]»

[illegible] Թիէ-Լինկ հասնելու համար։ [illegible]

— Թոքիոյէն [illegible] ուրիշ հեռագիր մը կ՚ըսէ թէ պաշտօնական [illegible] Ռուսեր պաշարուած են։

Բարիզ. — Բեդերպուրկէն կը հեռագրեն Էքօ տը Բարիի թէ Թիէ-Լինկէն [illegible] հեռագիր մը նշելով կը վախցուի թէ ռուսական բանակին [illegible]։ [illegible]

— Սէնթ Բեդերպուրկ [illegible] Մանջուրիոյ բանակը [illegible]։ [illegible] Թիէ-Լինկ [illegible]։ [illegible] Բեդերպուրկի մէջ կ՚ըսուի թէ բանակին մեծ մասը [illegible]։

— Բեդերպուրկէն կը հեռագրեն թէ Քուրոբաթքինի [illegible]։

Լոնտոն. — Ռուսական աղբիւրէ հաղորդուած լուրերու նայելով ճապոնական [illegible] Մուքտէնի եւ Թիէ-Լինկի մէջտեղը [illegible]։

Բարիզ. — Մուքտէնէն կը հեռագրեն թէ [illegible]։

Լոնտոն. — Ճապոնական հինգ զօրաբանակներ [illegible] Նոճի, Օքու, Նոծու, Քուրոքի եւ Քաւամուրա զօրավարներունը։

Բարիզ. — Ճապոնական դեսպանատունը կը հաղորդէ Թոքիոյէն մարտ 9 թուականով ուղղուած հետեւեալ հեռագիրը.

«[illegible] Մուքտէնի [illegible] Օեամա մարէշալը [illegible] մարտ 8ին Ռուսերու ընդհանուր [illegible]։»

Նիու-Զուանկ. — [illegible] Թունկուզներ [illegible]։ [illegible] Սին-Մին-Թինկի [illegible]։ [illegible]

Բեդերպուրկ. — [illegible] Մուքտէնի [illegible] 50,000 զինուոր [illegible]։ [illegible]

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԱՇՏԷՆ

Մուքտէնի գրաւումը. — Ռուսերը երջապատուած. — Ճապոնական հինգ բանակներ. — Մուքտէնի գերեզմանները. — Երկու դրօշակները. — Թունկուզները։

Բարիզ 10 մարտ. — Թոքիոյէն [illegible] Ճապոնները գրաւած են Հուն-Հոյի [illegible] Մուքտէնի [illegible]։ [illegible] Քուրոբաթքինի զօրավարին բանակը [illegible] Թիէ-Լինկէն [illegible]։ [illegible]

Թոքիօ. — Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Ճապոնները [illegible] Մուքտէնը։

Լոնտոն. — Թոքիոյէն կը հեռագրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի. — Կը կարծուի թէ Ռուսերուն [illegible]։ Քուրոբաթքին [illegible]

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Ճապոն եւ Չին. — Ճապոնները կը սոսկեն լաղթանակը. — Քուրոբաթքինի պարտութիւնը եւ գերման լրագիրները. — Ռուսական Նաւատորմը. — Բոսֆորի մէջ. — Ռուսական մարտանաւերը. — Նոր ռումբերու յանձնարարութիւն։

Նիու-Զուանկ 10 մարտ. — Ճապոնները կը պահանջեն [illegible] Սին-Մին-Թինկ։ [illegible] Չինացիները [illegible]։ [illegible] Ճապոնները նորէն գրաւեցին Սին-Մին-Թինկի հեռագրական կայանը։

Թոքիօ. — Թէեւ Ճապոններուն յաղթանակին [illegible] Թոքիոյի մէջ կը տօնուի յաղթանակը։ [illegible]

— Ճապոն արդէն Ռուսիա վերադարձնել Բորթ-Արթուրի ռուս զինուորներէն 2500 վիրաւորներ։

Պերլին. — Քուրոբաթքինի զօրավարին պարտութիւնը [illegible] գերման լրագիրներուն [illegible] Լոքալ Անցայկեր կ՚ըսէ թէ Ռուսիոյ մէջ [illegible] 400,000 հոգիէ [illegible]։ [illegible] Մուքտէնի [illegible]։ [illegible]

Բարիզ. — Ռուս զօրավար մը [illegible] Էքօ տը Բարիի Բեդերպուրկի [illegible] թէ Քուրոբաթքինի զօրավարը կը նահանջէր [illegible]։ [illegible] Թիէ-Լինկ [illegible]։ [illegible] Նիքօլա Նիքօլայէվիչ մեծ դուքսին [illegible]։

Լոնտոն. — Սէուլէն կը հեռագրեն թէ [illegible] Վլատիվոսթոք [illegible]։

— Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ Բորթ-Արթուրէն [illegible]։

— Լոնտոնի լրագիրները [illegible]։

— Բարիզէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ ռուս կառավարութիւնը [illegible] 80,000 ռուսի [illegible]։ [illegible] 500,000 [illegible] Ֆրանսայէն [illegible]։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 13 մարտ. — [illegible] Թիէ-Լինկ [illegible] Ճապոնները [illegible] Ռուսերուն [illegible]։

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ. — Ռուսերէն [illegible]։

ԼՈՆՏՈՆ. — [illegible] Ճապոնները գրաւած են [illegible] Մուքտէնէն [illegible]։

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ. — Կը կարծուի թէ Քուրոբաթքինի զօրավարը [illegible] Ճապոններուն կողմէ [illegible]։

— Ռուս կառավարութիւնը [illegible] Ճապոններուն [illegible] Չինացիները։

ԹՈՔԻՕ. — Ճապոնական բանակներէն [illegible] Քուրոքի զօրավարը։ [illegible]

ԼՈՆՏՈՆ. — «Սէնթրըլ Նիւզ» թերթը [illegible] Ճապոններ [illegible] հինգ հարիւր հազար թնդանօթներ առած են Ռուսերուն ձեռքէն։

— Քուրոբաթքինի զօրավարը [illegible] Ճապոններուն կողմէ [illegible]։

— «Սէնթրըլ Նիւզ» թերթը կը ծանուցանէ թէ Ռուսերուն նահանջը կը շարունակէ։

— Ռութէր [illegible] կը հաղորդէ. — «Օեամա մարէշալը [illegible]։ Ռուս զինուորները [illegible]։ [illegible] Ռուսերէն [illegible]»

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ. — Ռուս [illegible] թէ Բեդերպուրկի մէջ [illegible] հինգ հարիւր հազար զինուորներ [illegible], [illegible] եւ թէ Ռուսիա հաշտութիւն պիտի չընէ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Նիու-Զուանկէն հետեւեալը կը հեռագրեն. — Ռազմական գիծին [illegible] Ճապոնները [illegible]։ [illegible] Քուրոբաթքինի զօրավարը [illegible]։ Ճապոնները [illegible]։

— Թիէ-Լինկի [illegible] զինուորներ [illegible]։

— Օքու զօրավարին բանակը, [illegible] Մուքտէն [illegible]։

— Ճապոնները կը [illegible] Ռուսերը։ Թիէ-Լինկի [illegible]։

— Ռուսերը [illegible] Մուքտէնի [illegible] Ճապոններուն [illegible]։

— [illegible] Ռուսերուն [illegible] հարիւր հազար [illegible]։ Ռուսական բանակին [illegible]։

— Քուրոբաթքինի զօրավարին բանակին [illegible] Ճապոններուն կողմէ [illegible]։ [illegible] Քուրոբաթքինի զօրավարը [illegible]։

— Բեդերպուրկէն կը հեռագրեն թէ Սին-Մին-Թինկէն [illegible] Ռուսերէն [illegible] Թիէ-Լինկ [illegible]։

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ. — Ռուսիոյ [illegible] 150 վերստ [illegible] 211,000 [illegible]։

ԼՈՆՏՈՆ. — Ճապոնական [illegible] մարտ 10էն [illegible] Վլատիվոսթոք [illegible]։

— Ճապոնները [illegible] Թիէ-Լինկի եւ Ֆուշունի [illegible] Ռուսերը [illegible]։

ԲԱՐԻԶ. — Բեդերպուրկէն կը հեռագրեն թէ Քուրոբաթքինի զօրավարը [illegible]։ Զինուորական [illegible] Բեդերպուրկի մէջ [illegible] Նիքօլա [illegible]։

ԼՈՆՏՈՆ. — Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ Օեամա մարէշալին [illegible] Ռուսերը [illegible] 40%։

ԲԱՐԻԶ. — Բեդերպուրկէն կը ծանուցանեն թէ Կրիբէնպէրկ զօրավարը Մանջուրիա պիտի դառնայ [illegible]։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Զինուորական վարկեր եւ կաթոլիկ կուսակցութիւնը. — Պայքար կաթոլիկներուն դէմ. — Լրագիրներուն կարծիքը։

Պերլին, 10 մարտ. — [illegible] կաթոլիկ [illegible] զինուորական վարկերը [illegible] կաթոլիկ կուսակցութիւնը [illegible]։ [illegible]

[illegible] Հոլլիի [illegible] Պերլինի [illegible] Վիլհէլմ կայսրը [illegible]։ «[illegible]» Վոսիշէ Զայթունկ կ՚ըսէ թէ կաթոլիկ կուսակցութեան [illegible]։ [illegible]

ՍՈՄԱԼԻԼԷՆՏ

Սոմալիլէնտի համար առաջարկուած վարկերը քուէարկուած. — Արտաքին գործոց խորհրդականին յայտարարութիւնները։

Լոնտոն, 10 մարտ. — Սոմալիլէնտի պատերազմական գործողութեանց համար խնդրուած 12 միլիոն ֆրանքի վարկերը, երէկ, քուէարկուեցան Երեսփոխանական Ժողովին մէջ, 219ի դէմ 273 ձայնով. [illegible] Արտաքին գործոց խորհրդական [illegible] Անգլիոյ [illegible] Մուլլան, [illegible]։ [illegible]

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՍԷՆ-ՏՈՄԻՆԻԿ

Ռուզվէլթ նախագահին երկրորդ պատգամագիրը. — Դաշնագրին շուրջը. — Բարեփոխման առաջարկներ.

Ուաշինկթըն, 9 մարտ. — Նախագահ Ռուզվէլթի երկրորդ պատգամագիրը, որ Ծերակոյտէն կը պահանջէ [illegible] Սէն-Տոմինիկի հետ կնքուած դաշնագիրը, երէկ հրատարակուեցաւ։ [illegible] Սէն-Տոմինիկ [illegible]։ [illegible]

— Արտաքին գործոց յանձնաժողովը [illegible] Սէն-Տոմինիկի հետ կնքուած դաշնագիրը, [illegible]։ [illegible]

ԱՆԳԼԻԱ

Ազատ եկեղեցիներու համաժողովի մը գումարումը. — Զբօսարան-գինետուներու մէջ գործածուած աղջիկներու մասին։

Լոնտոն, 10 մարտ. — Անգլիոյ մէջ [illegible] աղջիկներ [illegible] զբօսարան-գինետուներուն [illegible]։ [illegible] եկեղեցիներու [illegible] համաժողովին [illegible]։ [illegible]

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Միրիմիրանի աստիճան տրուեցաւ Լազիստանի գաւառին կառավարիչ Մուհիէտտին պէյի։ Սանիէի աստիճան՝ անտառներու, հանքերու եւ երկրագործական նախարարութեան խորհրդական տաշխին քարտուղար Ճեվտէթ պէյի։

—Ատանայի նահանգին մէքթուպճի ամուսնանալու նոյն նահանգին թղթակցութեանց դիւանին միւմէյիզ Նամըք պէյ, որուն յաջորդեց Վամըք պէյ։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. շէնքերու ճարտարապետներէն Ցավօէֆ էֆ.ի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Pester Lloyd լրագրի՝ Կ. Պոլսոյ թղթակից Պ. Էտուարտ Միքնէրի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Կ. Պոլսոյ աւստրո-հունգարական դեսպանատան կցորդ Տուպիւքի կոմսին։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Բերայի մէջ գտնուող Քոլլի ընկերներէն Պ. Ճօրճ Քոլինսի։ Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Օսմ. Պանքային Ատանայի ճիւղին Տնօրէնի փոխանորդ Պ. Ժաքի, Տնօրէնի օգնական Պ. Բարթոլոմէի եւ երկրորդ օգնական Պ. Ռէօթմէլերի։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ.—Ինչպէս երէկ ծանուցինք, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահութեան պաշտօնը այսօրուընէ սկսեալ, 1 մարտ 1321, մէկ տարուան համար պիտի վարէ անգլիական պատուիրակ Պ. Պլաք։ Վարչական Խորհուրդին երէկուան նիստին մէջ այդ առթիւ բանախօսութիւններ արտասանեցին անցեալ տարուան նախագահ Պ. Պէրժէ, նոր նախագահ Պ. Պլաք եւ Խորհուրդին անդամներուն երէցագոյնը՝ Համտի պէյ։ Պ. Պէրժէ իր ճառին մէջ նախ երախտագիտութիւն յայտնեց Վեհ. Սուլթանին, որուն բազմաթիւ շնորհները միշտ կը վայելէ Հանրային Պարտքի Վարչութիւնը. նաեւ շնորհակալութիւն յայտնեց Մեծ-Եպարքոսին եւ ելմտական նախարարին։ Պ. Պէրժէ ըսաւ թէ հանրային Պարտքի Վարչութիւնը, խոհական միջոցներով, ամէն տարի հասոյթի նորանոր աղբիւրներ ցոյց կուտայ ելմտական գանձուն։ Պ. Պէրժէ խօսեցաւ B. C, D սէրիներու պարտաթուղթերուն մրցմանը վրայ, ըսելով թէ այդ գործողութիւնը այնքան յաջողով կատարուած է որ 1905 փետր. 13ին ներքեւ հետ չփոխանակուած 118,000 ոսկիի պարտաթուղթեր միայն մնացած են։ 1905 մարտ 1|14էն սկսեալ փոխանակման այդ գործողութիւնը Օսմ. Պանքային Կ. Պոլսոյ ճիւղը պիտի կատարէ։ Փետր. 13ին փակուած հաշիւներէն ալ կը հետեւի թէ միացեալ պարտաթուղթերը այս համեմատութեամբ կը գտնուին իւրաքանչիւր երկրի մէջ.—Օսմ. երկիրները՝ 881,060 ոսկի, Ֆրանսա՝ 20,116,740, Անգլիա՝ 2,819,640, Գերմանիա՝ 2,705,500, Պելճիքա՝ 2,111,160, Իտալիա՝ 618,020, Հոլանտա՝ 435,240 եւ Աւստրիա—Հունգարիա՝ 22,960. գումար՝ 29,710,320 ոսկի։ Օսմ. արժէթղթերը ընդունեցին պայմանագրութիւն մը, որով նախապէս սահմանուած հասոյթներուն վրայ անմիջապէս յաւելում մը չէ եղած։ Այդ կերպով կայս. կառավարութիւնը իրենց մասնակից ըրած են հասոյթներուն յաւելման, որով այդ հասոյթներէն յառաջացած յաւելումները առաջ եկած են։ Պ. Պէրժէ յարեց թէ այս տարուան պարտքի սպասարկման համար 63,000 ոսկի պիտի սահմանուի, որուն 38,000 ոսկին Րումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն պիտի յատկացուի։ Ելմտական գանձուն վերադարձուելու գումարն ալ 192,000 ոսկի է։ Ասկէ զատ օսմ. արժէթղթերը իրենց հաւանութիւնը յայտնեցին նոր կարգադրութեան եղանակի մը, որով կայս. կառավարութեան համար կարելի եղած է մաքսային սակագինները փոփոխելու եւ հասոյթի նոր աղբիւրներ գտնելու ձեռնարկը. ասոր արժէթղթերն ալ մասնակից պիտի ըլլան։ Արժէթղթերուն ձեռքը գտնուած պարտաթղթերը աւելի հաստատուն եւ ապահով վիճակ մը ստացան ու այդ պարտաթղթերուն գինները կարեւոր բարձրացումներ ունեցան։ Անցեալ տարիէն մինչեւ հիմա այդ գինները հարիւրին առաւելագոյն բարձրացում մը կրած են։ Պ. Պէրժէ յայտարարեց թէ Րումէլիի երկաթուղիի պարտաթղթերուն վճարման նահանջման պայմանները ամբողջովին պիտի հաստատուին եւ թէ այդ պարտաթղթերուն հատուցման սահմանուած 38,000 ոսկիի գումարն ալ մօտերս պիտի տրուի։ Պ. Պէրժէ յարեց թէ ծախքերը զեղչելու համար զանազան միջոցներ ձեռք առնուած եւ պաշտօնեաներ ճամբուած են, որով ծախքերը հասոյթներուն հարիւրին տասէն աւելի չեն։ Տասնօրեակներու մասին յայտարարեց թէ վեց ամիսը մէկ անգամ վճարելու համար հարիւրին երկու սահմանուած է, եթէ հասոյթի նուազութիւն մը ըլլայ, այդ պարագային համար ալ 1,525,000 օսմ. ոսկիի պահեստի գումար մը սահմանուած է, որով պակաս մասը պիտի ամբողջացուի։ Պ. Պէրժէ հասոյթներու վրայ ալ խօսելով ըսաւ թէ անցեալ տարուան մարտէն մինչեւ հոկտ. վերջը հասոյթները, նախորդ տարուան նոյն ժամանակամիջոցին հետ բաղդատելով աւելի եղած են.—Աղ՝ 23,390 օսմ. ոսկի աւելի, դրոշմաթուղթ (հին) 63,319 աւելի, դրոշմաթուղթ (նոր) 6,216 աւելի, ոգելից ըմպելի՝ 8,640 աւելի, մետաքս՝ 24,781 պակաս, ձկնորսութիւն 9,031 պակաս, զանազան հասոյթներ 3,437 աւելի եւ դրամական տուգանք՝ 538 պակաս։ Այդ կերպով 70,657 ոսկիի հասոյթի աւելցութիւն մը կայ։ Պ. Պէրժէ յարեց թէ մետաքսի հասոյթներուն նուազութեան պատճառն է տեսակ մը հիւանդութիւն, ուրկէ շերամատանց մէջ հարիւրին առաջ մեռան եղաւ։ Վերջին լուրերու նայելով՝ վերջին չորս ամիսներուն մէջ այդ նուազութիւնը պիտի չըլլայ։ Խոզակները անցեալ տարիէն աւելի չեղան. ինչ որ արդիւնք կ'ուղղուի վիճակին. սերմերու բացուիլը եւ թթենիներու բողբոջիլը աւելցաւ, որով շերամները յանիրաւ կեղեւներուն ճիւղերուն վրայ ելան, եղանակ մը որ անյարմար է շերամներու։ Վերջացող տարուան մէջ, սակայն, հունտը ձեռք բերելու գործողութիւնը սաստկացաւ 1319 տարուան, որ աւելի առատ արդիւնքներ ունեցաւ։ Պ. Պէրժէ յարեց թէ շերամներու հիւանդութեանց եւ զանազան պատճառներու հետեւանքով է որ Հանրային Պարտքի Վարչութիւնը զբաղած է խորհրդի առաջնորդին համար տրուած հարիւրին 1.60 յաւելումը ընդունելու մասին եւ թէ անշուշտ կայս. կառավարութիւնը պիտի չինէ այդ յաւելումը, քանի որ նոյն տրոյման գործողութիւնէն սպասուած նպաստաւոր արդիւնքները երբ ձեռք չբերուին, առաջ գալիք ալ անոր պիտի պակասին։ Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանէն այս տարի 622 շրջանաւարտներ ելած են։ Այս տարի Պրուսայի մէջ ալ շրջանները 780,000 ունցի (մէկ ունցին 25 կրամ է) հունտ հասած է՝ անցեալ տարիէն 226,000 աւելի։ Հանքերու տուրքերուն վրայ փակցուած պանդուղներէն, ամէն ծախք ելլելէ վերջը, հազար ոսկիի չափ հասոյթի աւելցութիւն մը կայ։ Ձկնորսութեան տուրքերու նուազելուն պատճառը այն է թէ «չիրօզ» եւ «քոլիոսա» ձուկերը շատ պակսած են, սակայն միւս տեսակ ձուկերուն յաւելումը պիտի դարմանէ այդ կողմէն եղած պակասը։ Դրոշմաթուղթերէն ալ, նոր կանոնագիրին տրամադրութեանց իբրեւ հետեւանք, 76,000 ոսկիի հասոյթի աւելցութիւն մը կայ։ Պ. Պէրժէ յարեց թէ այդ նոր կանոնագիրին դէմ օտար դեսպանատուները քանի մը դիտողութիւններ ըրին, որով յանձնաժողով մը կազմուեցաւ. յոյս յայտնեց թէ այդ յանձնաժողովը պիտի կրնայ մեղմացնել նոյն կանոնագիրին խիստ նկատուած յօդուածները եւ բարեփոխել նոր կանոնագիրը, որ [illegible] պիտի գործադրուի։ Պ. Պէրժէ այգիներու եւ անոնց մէջ երեւան ելած հիւանդութիւնները դարմանելու մասին ձեռք առնուած միջոցներուն վրայ խօսելէ ետքը, յարեց թէ ծխախոտի տասանորդը որ նախորդ տարին 186,000 ոսկի էր, վերջացող տարին 150,000 ոսկին պիտի չանցնի։ Այդ պարագան երկու պատճառներէ առաջ կուգայ. նախ՝ բերքերու արտասովոր առատութիւն մը, որով գիները իջած են եւ երկրորդ թէ վաճառականներու առաքումները բերքերու առատութեան համեմատութեամբ չեն կատարուած։ Այս վերջին պարագան ալ երկու պատճառ ունի. նախ թէ վաճառականներուն քով պահեստ գտնուած եւ իրենց ստացած ապրանքները օտար երկիրներու ծախելու փափաքը, եւ երկրորդ՝ երկրագործներէն ապրանք գնելու մասին ստացողական դիրքը՝ բերքի առատութեան հետեւանքով աւելի աժան գնելու համար, սակայն նոր բերքին երկրագործութեան առջեւ այդ հարցը այդպիսի թողուց, որով գինները բարձրացան եւ նորէն ծխախոտ գնելու պէտք մը առաջ եկաւ։ Պ. Պէրժէ յայտարարեց թէ այդ պատճառաւ ծխախոտի մշակումը պէտք է սահմանափակել եւ օտար երկիրներէ ըլլալիք խնդրանքներուն համեմատութեամբ մշակութեան տարածութիւն տալ։ Կայս. կառավարութիւնը նկատողութեան առած է այն խնդիրը թէ ծխախոտի տասանորդը աւելցնելով կարելի է հասոյթի նոր աղբիւր մը ձեռք բերել։ Պ. Պէրժէ յարեց թէ կայս. կառավարութիւնը յետոյ ետ կեցած է այդ գաղափարէն, վասն զի այնպէս նկատած է որ այդ յաւելումը պատճառ պիտի ըլլայ հասոյթին աւելի եւս նուազելուն։ Պ. Պէրժէ ըսաւ թէ ծխախոտի տասանորդին յաւելումը մաքսանենգութեան բազմանալուն պատճառ պիտի ըլլայ։ Պ. Պէրժէ յայտարարեց թէ Նախորդ տարուան աւելցուցած 255,000 օսմ. ոսկիէն վրայ, զանազան յաւելեալ ծախսերու գանձումովը, 25 000 ոսկի եւս աւելցած է, որով կառավարութեան բաժինը կ'ըլլայ 210 000 եւ արտասովոր ամորթիզմանն ալ 70 000, Հանրային Պարտքի Վարչութիւնը նախամեծար կը համարի որ 415,000 ոսկիի զուտ հասոյթէն 122,000ը ելմտական գանձուն եւ 63,000ն ալ արտասովոր ամորթիզմանի յատկացուի։ Այն տասանորդները որոնց գանձումը Հանրային Պարտքի վարչութեան յանձնուած է, հետզհետէ աւելի արդիւնքներ կ'ըլլան։ Անցեալ տարուան գործունէութեան արդիւնաւորութեան հետեւանքով այս տարի 40 000 ոսկի պակաս եղաւ։ Պայմանագրութեամբ սահմանուած զանազան վճարումներ կատարուելէ ետքը, 160 000 ոսկիէն աւելի յաւելեալ գումար մը ելմտական գանձուն պիտի տրուի։ Հանրային Պարտքի վարչութիւնը ունի 5500 միւլազիմ եւ 3000 ժամանակաւոր պաշտօնեաներ։ Ապա խօսեցան Համտի պէյ եւ նոր նախագահ Պ. Պլաք։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Ֆրանսայի, Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպանը, ասկէ զատ, այցելած են, մեծարեալ, որուն ներկայ գտնուեցան ամուսնոյն, հանքերու եւ երկրագործական նախարար Սէլիմ Մէլհամէ փաշա, Պելճիքայի, Սպանիոյ եւ Շուէտ-Նորվէկիոյ դեսպանները եւն.։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպանատան խորհրդական Պ. Պօթթ երկրորդ կարգի դեսպանութեան աստիճանին բարձրացած ըլլալով, անոր յաջորդեց Պէյրութի ընդհանուր հիւպատոս Պ. Պօբ։ Պէյրութի ընդհանուր հիւպատոս կարգուեցաւ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան առաջին կարգի քարտուղարներէն Պ. Ֆուք-Տիւբար։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Ֆէրտինանտ իշխանը Լոնտոնի մէջ ներկայ գտնուեր է պալատի գործակատարին կողմէ իր պատւոյն տրուած հացկերոյթի մը, իսկ նոյն գիշերն ալ ներկայ գտնուեր է աւստրո-հունգարական դեսպանին կողմէ տրուած հացկերոյթին։

—Պուլկարիոյ Սապրանիէն առաջ քննարկուած էր աղի, լուցկիի, սիգարէթ թուղթի եւ խաղի թուղթի մենաշնորհի հաստատելու ծրագիրը, ասոր անմիջապէս արգիլուած էր աղին ներածումը, եւ պատրաստ գտնուող աղին ալ իր մենաշնորհական արժէքին յառաջացուած էր, փոխարժէքը անոնց արդիւնքն հաւաքելէն ետքը։ Հա քայլն աղին գինը 15.30 տրոյուած էր հարիւր քիլոկրամին համար, իսկ ծովու աղին գինը՝ 13.50 ֆր.։ Գալով սիգարէթներուն, ասոնք մինչեւ յուլիս 1 ներածուած թուղթերով պիտի շինուին, որմէ ետքը իշխանապետութիւնը սիգարէթ թուղթի գործարան մը պիտի բանայ։ Այս նոր մենաշնորհներուն հասոյթը տարեկան երկու միլիոն ֆր. կը հաշուուի։ Ասկէ զատ, պուլկար կառավարութիւնը մտադիր է սկսելու իր առեւտրական պայմանագրութեանց աւարտելէն, որպէս զի մաքսային աւելի ծանր տուրքեր դնէ մենաշնորհի ենթակայ եղած նիւթերու վրայ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Իմացուելով որ Պելերէյէն հինգ ժամ հեռաւոր Ասար Փաշայ խանին մէջ պուլկար աւազակներու խումբ մը կայ, կայս. զինուորներ ղրկուեցան, որոնք այդ խանը պաշարեցին, ընդհարում կատարուելով աւազակներէն երկուքը սպաննուեցան եւ հինգը ձերբակալուեցան։

—Մանասթըրի նահանգին Ֆիլորինայի կողմերը, ձեռք առնուած միջոցներով, աւազակները բոլորովին նուաճուեր են. նաեւ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են՝ որպէս զի ասկէ վերջը նոյն կողմերը աւազակութեան դէպքեր չպատահին։

ՓՈՂԵՐԱՆՈՑԻՆ համար Գերմանիայէն չորս մեքենաներ պիտի բերուին՝ դրամները աւելի բարձր եզերքներով պատրաստելու, որպէս զի շուտով չմաշին։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ մեծ գերեզմանատանց մէջ դիտողութեան յատուկ վայրեր պիտի հաստատուին։

ՄԱՀԱՑՈՒԹԻՒՆ.—Անցեալ շաբթու Կ. Պոլսոյ եւ արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 359, որոնց 1ը՝ կարմրուկէ, 3ը՝ կեղծամաշկէ, 4ը՝ ծաղկախտէ, 8ը՝ թիֆոյէ, 28ը՝ ընդհանուր գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսներն ալ զանազան ախտերէ։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր, ժամ 6ին, Րումէլի Հիսարի Հայոց թաղին մէջ հրդեհ մը ծագեցաւ խալ Սերովբէի բնակած տանէն։ Ինը տուներ եւ երկու խանութներ այրեցան։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ!!!.—Ferd. Thürmerի դաշնակի վաճառատունը, որուն գերազանցութիւնը ամենուն կողմէ ճանչցուած է Կ. Պոլսոյ մէջ, փոխադրուած է Բերա, Մեծ Փողոցին վրայ, Ազնաւուր անել փողոցը, թիւ 18, Կոլոթօ-Սէրայի դիմաց։ 5—15

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գաղատոյ Գաւ. փոխանորդ Տ. Սերովբէ Վ. մէկ քանի ազգայիններու հետ այցելեր է Բողդէտեաններու Պատրիարք Տ. Էմմանուէլի՝ որ Գաղատա կը գտնուէր։ Բողդէտեցւոց Պատրիարքը նոյն օր փոխադարձ այցելութեան գացեր է առաջնորդարան։ Պատրիարքը գովեստով խօսեր է Մուսուլի Հայ համայնքին պարկեշտութեան եւ աշխատասիրութեան վրայ։

—Մաքրիգիւղի տաժամեայ Թաղ. Խորհրդոյ հրաժարականը ընդունուած ըլլալով, Ս. Պատրիարքը յանձնարարեր է Գրիգոր էֆ. Մոզուկեանի եւ Մկրտիչ էֆ. Սերվէեանի, որ թաղային մարմին մը կազմելու համար յարմարագոյն ընտրելիներ ներկայացնեն։ Նոյնպէս Պատրիարքական կարգադրութեամբ՝ Մաքրիգիւղի քարոզիչ կարգուեցաւ Տ. Եղիշէ վրդ. Գալֆաեան։

—Տրապիզոնի նախորդ առաջնորդական տեղապահ Տ. Արիստակէս Վ. Խաչատուրեան Տրապիզոնէն ճամբայ ելեր է Կ. Պոլիս գալու համար։

—Կէսէկ Քէօյի ժամանակաւոր քարոզիչ նշանակուած է Տ. Դաւիթ Վ. Խաչատուրեան։

—Գատըգիւղի Մխիթարեան վարժարանի տեսուչ Հ. Ցովհաննէս Վրդ. Թագուորեան Ս. Պատրիարքին այցելելու փափաքով երէկ Ազգ. Պատրիարքարան եկաւ, սակայն Ն. Սրբազնութիւնը եւ Փոխանորդ Սրբազանը բացակայ ըլլալուն ընդունուեցաւ Պատրիարքարանի դիւանապետ Թելեան էֆ.ի կողմէ։

—Իզմիրի Ազգ. Հիւանդանոցին ի նպաստ փետր. 23ի երեքշաբթի գիշերը պարահանդէս մը տրուեր է Հաֆեզեան վարժարանի սրահներուն մէջ։ Կարգադիր մասնախումբը մեծապէս աշխատած էր հանդէսին յաջողութեանը համար։ Գոյացած հասոյթն է 170 ոսկիի մօտ գումար մը։ Նոյնպէս հինգշաբթի օր «Աղքատասէր»ի անդամուհիները, տեղւոյն 200է աւելի անդամոց, հայ կոյր աղքատներուն ուրախութիւն մը պատճառելու համար Բարեկենդանի օրերուն, երեկոյթ մը տուեր են միջազգային Գոլէճին սրահներուն մէջ։ Նախ կոյրերուն համար երաժշտական կտորներ նուագուեր են յատուկ նուագախումբի մը կողմէ։ Իսկ խուլերուն եւ անկարներուն համար, մոգական լապտերով հրաշալի պատկերներ ներկայացուեր են։ Ցեռայ փոքրիկ աղջիկ մը, ի դիմաց իր դժբաղդ ընկերներուն, սրտերն մը կարդացեր է շնորհակալութիւն յայտնելով՝ այդ երեկոյթը սարքող ազնիւ անդամուհիներուն։

Այսօրուան Հեռագիրներ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 18 մարտ.—Ռէօյթէրի թղթակիցը կը հեռագրէ Օքու զօրավարին բանակէն թէ ճաբոնները մարտ 11ին Մուգտէն մտեր են։ Առաջին անգամ մտնողը եղած է Օքու զօրավարին բանակը։ Ռուսական հիւանդանոցներուն մէջ ութ հարիւր ռուս եւ երեք հարիւր ճաբոն վիրաւորներ կային։ Երբ Ռուսները սկսան նահանջել, Չինացիները սկսան այրել հիւանդանոցները։

—Թօքիոյէն կը հեռագրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի թէ Ռուսները իրենց հետ տարեր են չինացի կալանաւորը, կասկածելով որ ճաբոններուն ի նպաստ գործած է։

ԹՈՔԻՕ.—Օեամա մարէշալին բանակէն հեռագիրը կը հեռագրէ.—«Ճաբոնական բոլոր զօրութիւնները դէպ ի հիւսիս յառաջացան։ Ամէն կողմերէ կը հալածեն Ռուսները, մեծ կորուստներ պատճառելէ անոնց։ Մուգտէնի հիւսիսային կողմէն 25 քիլոմէթր շրջանակի մը մէջ ռուս զինուոր բնաւ չ'մնայ։ Հալածումը կը շարունակէ։ Ռուսները մեծաքանակ պաշար եւ ռազմամթերք թողուցին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թօքիոյէն կը հեռագրեն Ռէօյթէրի թէ ճաբոնական զինուորները կը շարունակեն հալածել նահանջող ռուսական բանակները։ Կը կարծուի թէ Թիէ-Լինկի մօտ նոր ճակատամարտ մը պիտի կատարուի, ուր անշուշտ Ռուսները պիտի փորձեն կասեցնել ճաբոններուն արագ յառաջացումը։ Արդէն ճաբոնական զինուորները մօտեցած են Թիէ-Լինկի։

ԹՈՔԻՕ — Օեամա մարէշալը կը հեռագրէ.—«Ռուսները, Մուգտէնի ճակատամարտերէն ետքը, 26,500 մեռեալ թողուցին ռազմական դաշտին վրայ։ Այդ ճակատամարտերուն մէջ գրաւեցին 60 թնդանօթ, 60,000 հրացան, 20,0000 ռումբ, 25 միլիոն փամփուշտ եւ 2000 ձի։

—Ճաբոնական բանակներէն ամէնէն աւելի Օքու զօրավարին բանակը կորուստ ունեցաւ՝ 15000 հոգի։ Վիրաւորներուն մէջ կան Մաքասա եւ Իմաթաքի զօրավարները։

ԼՈՆՏՈՆ.—Օեամա մարէշալին հրամանը կը տրամադրէ Քուրոբաթքինի զօրավարին վրայ յարձակիլ Թիէ-Լինկի մէջ, անպատճառ արգիլել անոր բանակին վերակազմութիւնը, եւ կտրել անոր բոլոր յարաբերութիւնները։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Քուրոբաթքին զօրավարը հետեւեալը կը հեռագրէ Ռուսիոյ կայսեր մարտ 11 թուականով.—«Մուգտէնի ճակատամարտերուն մէջ սորոնք քանի մը օր շարունակեցին անընդհատ, 50 000 վիրաւոր ունեցանք։ Մուգտէնէն ետ քաշուելու գործողութիւնը եւ մանաւանդ փոխադրութեանց շարժումը շատ դժուար եղաւ, Ճաբոններուն կողմէ մեծ պաշարային վրայ կատարուած ռմբակոծութեան հետեւանքով։»

—Քուրոբաթքին զօրավարը մարտ 12 թուականով կը հեռագրէ թէ մէկուկէս զօրաբաժինէ բաղկացած ճաբոններ անցեր են՝ ռուսական դիրքէն թնդանօթի ռումբի մը երթալիք տեղւոյն չափ հեռաւորութեամբ։

—Թիէ-Լինկէն կը հեռագրեն ռուս գործակալութեան թէ ռուսական զինուորները կը մտնեն ռուսական դիրքերուն։ Ճաբոնները Մուգտէնէն դէպ ի հիւսիս կը յառաջանան յամրաբար եւ զգուշութեամբ։

ՓԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ բացարձակապէս կը հերքուի երէկ Վիէննայի մէջ երեւան ելած այն զրոյցը թէ Ռուսիոյ, Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացած ըլլայ՝ Մերձաւոր Արեւելքի խնդրոյն համար։

—Հակառակ մեծամեծ դժուարութեանց եւ բուռն ընդդիմութեանց Քուրոբաթքին զօրավարը իր բանակովը Թիէ-Լինկ ժամանեց։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.—Իրազեկ շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Ռուսիա հաւանած է Խաղաղականի իր երրորդ նաւատորմիղը։

(Միւս հեռագիրները եւ ուրիշ կարեւոր հեռագիրներ հրատարակուած են այսօրուան մեր Գիշերուան Հեռագիրներուն մէջ)։

ՀՌՈՄ.—Պ. Ճիոլիթթի առողջական պատճառներով թախանձեր է որ Պ. Ֆորթիսի յանձնէ նոր դահլիճին կազմութիւնը, դիտել տալով որ Պ. Ֆորթիս պիտի շարունակէ նախորդ դահլիճին քաղաքականութիւնը։ Պ. Ֆորթիս կրնայ վստահիլ մեծամասնութեան եւ հետեւաբար անոր կազմած նախարարութիւնը պիտի կրնայ ապրիլ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՁՐՈՅՑՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 13 մարտ.—«Սէնթրէլ Նիւզ» պաշտօնական աղբիւրէ կ'իմանայ թէ ռուս կառավարութիւնը, անցեալ շաբաթ օրը, Ֆրանսայի կառավարութեան դիմեր է, բոլորովին անպաշտօն կերպով ուզելով գիտնալ թէ Ճաբոնի հետ թշնամութեանց դադարումը ի՛նչ պայմաններով կրնայ կնքուիլ որպէս զի արիւնահեղութեանց առաջքը առնուի։ Ֆրանսայի կառավարութիւնը, ասոր վրայ, դիմեր է Անգլիոյ կառավարութեան որ ընդհանուր գաղափար մը տալու է Ռուսիոյ՝ Ճաբոնի կողմէ առաջարկուելիք պայմաններուն վրայ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 28 Փետրուար			
Օսմ. Քօնսոլիտէ Միաց.	Օ.Ո.	96	18
Ամէնէն բարձր գին	»	96	29
Ամէնէն վար գին	»	96	17
Րումէլիի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	131	75
Ամէնէն բարձր գին	»	132	62
Ամէնէն վար գին	»	131	50
ԲԱՑՈՒՄ 1 Մարտ			
Օսմ. Քօնսոլիտէ Միացն.	Բ.Կ.	96	19
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	131	75
Շիրքէթի Խայրիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		16	06
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցունական Պանքա		432	—
Տէրքօս		251	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	02
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	27
» ժուիսանս		2	10
» պարտաթուղթ		485	—
Բարափ Կ. Պոլսոյ		513	—
Թրանուայ		96	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա		303	—
» « Բ		269	—
Լավրիոն		47	50
Անատոլի երկթ. բաժնեթուղթ		13	—
» » պարտաթղթ.		530	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղշ.	—	—
» » » չէք	»	110	15
Բարիզ » »	Ֆր.	22	82½
» » » չէք	»	—	—
Պերլին առանց չէք	մարք	18	56
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	75
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղշ.	97	24
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	—
Բրիմիյ	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	08
Մէթալիք	«	—	—
Րումլի Թղթադրամ	Օ.Ո.	3	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 13 Մարտ			
Անգլիական Քօնսոլիտէ		91	81
Միացեալ Օսմ. պարտք	բաց.	89	50
	գոց.	89	50
Օսմանեան Պանքա		14	12
Ռուսական 1888–1889		87	75
Հելլենական 5 %		49	50
» Մօնօբոլ		51	75
Պուլկարական 1892		98	—
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		106	50
Ճաբոնական %		87	25
Թրանսվալ		3	75
Ջէրթըրս		1	87
Փոխանակագիր		25	33¾
ՓԱՐԻԶ, 13 Մարտ			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	35
Միաց. Օս. պարտաթ.	բաց. ղշ.	90	92
	գոց. »	90	87
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	607	—
Օսմանիէ	»	—	—
Րումէլի երկաթուղի	»	134	50
Օսմ. մաքսատուն	»	479	—
Օսմ. Ռէժի	»	367	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	513	—
Քրէտի Լիոնէ գուբոնը կտ.	»	1156	—
Իտալական Ռանթ	»	104	75
Սպանիական արտաքին	»	91	90
Աւստրիական	»	102	90
Թրանսվալ	»	97	25
Ռուսական 4 % 1901	»	88	15
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	195
Դըբամաղեջ			
ՎԻԷՆՆԱ, 13 Մարտ			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	80
Րումէլի երկաթուղի	»	142	50
Օսմ. Ռէժի	»	—	—
ՊԷՐԼԻՆ, 13 Մարտ			
Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	89	—
Րումէլի երկաթուղի	»	134	75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	104	50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	335
ՊՐԻՒՍԷԼ, 13 Մարտ			
Օսմ. միացեալ պարտք		—	—
Րումէլի երկաթուղի		—	—

ԱԶԴ

Դպրոցական աշակերտաց տրուած 11 թիւ բաոններուն պայմանաժամը փետրուարի վերջը լրանալով, մարտ ամսոյ առաջին երեքշաբթի օրէն սկսեալ նոր բաոններ պիտի տրուին։ Այս պատճառաւ աշակերտները, ինչպէս նաեւ շաբաթը մէկ անգամ արձակուողները, պարտին իրենց յարակից վարժարաններէն եւ չգնալու համար նոյն վարժարանին վկայականը, զատ զատ իւրաքանչիւր առնելով Շիրքէթի Խայրիէի վարչութեան դիմել։

Տնօրէնութիւն

29|10 մարտ 1905 2—5

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ՓԱՐԵՋՐԱՏԵԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԿԸ
(Ակիմ Ճեւտէթեանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամածռութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ցաւի առանց հանութիւն։ 42 Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդներ կ'ընդունին։

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆ

Société Producteur de France, Péra
Ֆրանսական արտադրութեանց Ընկերութիւն Բերա
ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐՈՒ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ ԶԱՆԱԶԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

AMER PICON
PHILIPPEVILLE
G. PICON
AMER PICON

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆԸ, ամենէն շատ քինքինա պարունակող սա կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ալժերիական հողի յատուկ տունկերով։ Իր կազդուրիչ ախորժաբերական յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Առաւօտները անօթի փորանց կամ ճաշէն առաջ առնուած տռամ մը՝ բարերար ազդեցութիւն մը կ'ունենայ։ Այդ ըմպելիին շնորհիւ՝ մարդուս սպառած ուժերը կը վերանորոգուին եւ անոնք զերծ կը մնան։

Ծանօթ.—Անխիղճ մարդիկ մեր վաճառանիշը կեղծած ըլլալնուն, Ամէր Բիքոն սպառող մեր բոլոր յաճախորդներուն խորհուրդ կու տանք առաջնակարգ տուներէ միայն դիմել, որպէս զի կեղծերը չառնեն. պէտք է պահանջեն որ շիշերը Ինիօն եւ Ֆայրիքանի դրոշմը կրեն։

Միակ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ Պ. Լ. ԲԱՐՄԱ։

Պ. Պ.

Բ. Պանտի	Ղալաթիա	
Ա. Ռէյչիա	»	
Էքօնոմիք Գօօբէռաթիվ	Ղալ. եւ Բերա	
Ռօզարիօ Սիւսօնէ	»	
Բարթօօրուլօ եւ Մէլէթիադէս	»	
Ժ. Սթավրօբուլօ	»	
Քօթթաքի եղբարք	»	
Վէնսան Փասալեան	(դեղագ.)	Կ. Պոլիս
Մէհմէտ Բեազիմ	»	»
Տ. Մեզիքի որդի եւ Ընկ.	»	»
Մ. Մեզիքէ	»	»
Թ. Լինօ	»	»
Պ. Սէֆէրեան	»	»
Ժ. Վօնթիզիանօս եւ Ընկ.	»	»
Էմիլ Լանդրտան		Բերա
Տէմէթրաքօբուլօ եղբ.ք եւ Ընկ.		»
Թ. Սուրէնեան Բերա, Կ. Պոլիս, Ղալաթիա		
Պօն Մարշէ		Բերա

եւն. եւն. եւն. 34 35—50

ՓԼՈՒԶՈՒՄ։
ՇԷՄԻԶԸՐԻ ԽՈՆԻՎԸՐՍԷԼ
399, Բերա Մեծ Փողոց 399
ԲՌՆԱԴԱՏՈՒԱԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
Սկսեալ 1905 փետր. 14|27
Շաբաթ օրէն
ՓԼՈՒԶՈՒՄԻ ՊԱՏՃԱՌԱՒ
ԱՆԼՈՒՐ ԳԻՆԵՐ
65 7—15

4 % ՕՍՄ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ա. Սէրի

Այս փոխառութեան պարտաթուղթի տէրերուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը լրացեալ մարտ 1ին ստացուելիք վեցամսեայ տոկոսները պիտի վճարուին այդ թուականէն սկսեալ Օսմ. Պանքային Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին արժէթղթերու դիւանին կողմէ։ 20 անգլ. ոսկի անուանական արժէք ունեցող իւրաքանչիւր պարտաթուղթի՝ 44 ղրուշ տոկոսը բամ, ներկայացնելով տաժամեայ պարտաթուղթերը, որոնց վրայ դրոշմ պիտի փակցուի։

Կրկնակ օրինակներով ներկայացուելիք «պօրտըրօ»ներուն «ֆորմիւլ»ները պարտաթուղթի տէրերուն տրամադրութեան տակ պիտի դրուին մարտ 25էն սկսեալ։ 11—25

5|18 փետր. 1905

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)

Խազինէյի Խասսայի Շահանէյէ մինսուպ օլենտօղ օլան գահվէ իլէ Թավուգ [illegible] հինտ [illegible] մուսաատէ [illegible] մուզայէտէյէ [illegible] թէսլիմ [illegible] տալիպ օլանլարըն [illegible] Խազինէի Խասսա [illegible] կէլմէլէրի։ 2-3

Ֆի 26 շուպաթ 320
"

Մ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պասրա, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Քավալա, Տէտէ Աղաճ, Էսկիշէհիր, Երուսաղէմ, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Լիմասոլ, Գահիրէ, Մէրսին, Միտիլլի, Մանասդըր, Նիքոսիա, Ուշաք, Բորդ-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս եւ Սկիւպ։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գօնթ-գուրան) փոխառութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ եւ հեռագրական օրտիններ կու տայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրօններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կու տայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 1½ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ եւ գօնսինիասիոնով եւ ազատ տեղափոխութեամբ ապրանքներ առանց կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ անմիջապէս սանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Րումէլիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւլն. եւլն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Րումէլի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու քուփոնները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 10 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան 3½% Ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կու տայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տօսիէին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն առ համեմատութեամբ, եղած փոխառութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

Ի՞ՆՉ ԿԵՐՑՆԵՄ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսու ըլլան մայրերը անոնց լաւ անդամարար ուտելիք գտնելու հետամուտ կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, քանի որ, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւս անբաւական կը դառնայ տղաքն սնուցանելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամէնէն հռչակուած բժիշկը Տքթ. Ֆալիէռ, նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը, երկար փորձերէ ու դիտողութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ անուամբ, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի Բժշկական Համալսարաններէն գնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը շաքարի պէս խիստ քաղցրահամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան անդամարար ու կազդուրիչ. մայրական կաթին կրկին անգամը սնունդ կը պարունակէ, զոր ուտող տղաք կը սնանին, կ'ուժովնան, կ'աճին, կը կազդուրուին, շուտով ոտքի կ'ելլեն և ատամնոց հիւանդութեան ալ կ'առանց կը հանեն։

Հազարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ Ֆոսֆաթին Ֆալիէռով սնած տղաք, քաջառողջ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճանի ուժ [illegible] սնունդ և կորով կու տայ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ

62 8—26

ՍԻԿԱՐԻ ԹՈՒՂԹ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Կայսերական հրամանով արտօնեալ սիկառի թուղթի վաճառման անանուն Ընկերութիւնը կը ծախէ սիկառի թուղթեր ամէն մէկ տետրի վրայ նշանակուած թրքական վիճակահանութեան (Արեւելեան Երկաթուղւոյ) թիւեր. այս թիւերն ունեցողները իրաւունք ունին իւրաքանչիւր վիճակահանութեան մասնակցելու որ երկու ամիսը անգամ մը տեղի պիտի ունենայ եւ պիտի շահին հետեւեալ կերպով.

1 վիճակ պիտի շահի Ա թիւ շահողը 1 անձ դահեկան 10000
1 » » » Բ » » 1 » » 1000
2 » » » Գ » » 2 » » 500-ական
6 » » » Դ » » 6 » » 300 »
12 » » » Ե » » 12 » » 100 »
28 » » » Զ » » 28 » » 50 »
850 » » » Է » » 850 » » 10 »
——
900 թիւեր պիտի շահին իւրաքանչիւր վիճակահանութեան։

Ուշադրութիւն. սիկառի թուղթի տետրեր ունին թիւ մը եւ թուական որ վիճակահանութեան կրնալ մասնակցելու համար։

Մեր սիկառի թուղթը Վիէննա կայսերական դպրոցը անալիզ եղած եւ հաստատուած է ամենաղնիւ տեսակէ եւ առողջութեան օգտակար ըլլալը։

Ուրեմն գնեցէք մեր թուղթը որ 10 փարա է եւ իւրաքանչիւր տետրը 100 երես միեւնոյն ժամանակ պիտի շահիք ոսկի դահեկան 10,000։

Անմիջապէս կը վճարուին ամէն վիճակահանութեան վերջ երբ շահողը սիկառի թուղթի տետրի շահող թիւով ներկայանայ Սալօնիք՝ Սալօնիքի պանքան. Կ. Պոլիս, Սալօնիքի պանքան, Իզմիր. Աթենասուլու եղբարց Ընկերութեան ընդհանուր գործակատարներուն եւ ուրիշ տեղեր Ընկերութեան բոլոր գործակատարներուն։ 11—104

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐԷՆ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, հաշմանդամութեան պատահարներու, երկաթուղւոյ ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու առաքելու [illegible], ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,663,367 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	142,585,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	314,768,000 »
1901 տարւոյն մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	56,585,800 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վոյվոտա. Ղալաթիա։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՐՄԻՒՐԶ 11 20—50

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Կեդրոնատեղի՝ ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ
Դրամագլուխ եւ պահեստ
ՖՐ. 7,500,000

Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ սակերով հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, մթերանոցներ, գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնը, Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Պանքան։

Ընդհանուր գործակալ
ՖՈՍԿՈԼՕ ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Կալաթա Գարա Մուսթաֆա փողոց թիւ 4
30 9—50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Մարտ 14ին Փիքիէն Սեւ ծովէն։

ՄԵԿՆՈՂՆԵՐ
Մարտ 14ին Փիքիէն, ուղ. Մարսիլիա։
Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ։
15 41 50 Ժ. ՌԸԳՈՒԼ

ՉԷՅՓՈՒՏՍ ԲԱԹԷՆԹ
ԻՆՏԷՆՏԻՔԼ ՍԻՍԹԸՄ

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ
ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹԻ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ՝
Ուղղուած Չէյբուտս Բաթէնթ Լիմ.
Ընկերութեան

Պարոններ,

Մեծ հաճոյքով ձեզ կը ծանուցանեմ թէ Օսմ. Կայս. Պանքայի մէջ հաստատուած ձեր դրամարկղի սենեակները կատարելապէս գոհ թողուցած են մեզ։ Կրնամ ըսել թէ այն ճարտարութիւնը որով հաստատուած են այդ դրամարկղի սենեակները, համապատասխանած են սեղանաւորական այդքան մեծ հաստատութեան մը պէտքերուն։

ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ
Ալալէմճի խան, Պոլիս

Հայթայթիչ Օսմ. Կայս. Պանքայի դրամարկղի սենեակներ կազմակերպող գործակալութիւններ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ եւ Բերայի մէջ, մասնաճիւղեր Սքիւտարի եւ Մանասթըրի մէջ։

ՅՈՍԹ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
ԲԱՐՁՐ. ԿԱԼԼԷՍԻ ԻՇԽԱՆԻՆ

Մեքենայի ամէնէն մեծ յանձնարարութիւնը որ եղած ըլլայ կառավարութեան մը, Ընկերութեան մը կամ անհատական Տան մը կողմէ, այն յանձնարարութիւնն է որ Յոսթ Թայփրայթըր Քըմփընիի եղած ու Հնդկաստանի կառավարութեան յանձնուած է։ Երրորդ անգամ ըլլալով, Բրիտանական կառավարութիւնը 150 ՄԵՔԵՆԱՅԻ յանձնարարութիւն կու տայ Յոսթ Թայփրայթըր Քըմփընիի, ինչ որ մինչեւ հիմա տրուած չէ ԲՆԱՒ։ Ասիկա անվիճելիօրէն ցոյց կու տայ թէ

Յոսթ գրելու լաւագոյն մեքենան է.
Արեւելքի համար Գործակալ
ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ
Պոլիս, Ալալէմճի խան, Մէլասնեճը փողոց։ 32 35—48

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն.	Անուանք	Թոն
Ալպանօ	1660	Գոմօ	1407	Կոթօ	1011	Մալթօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3007	Գոնկօ	2906	Կրատօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարզէնկօ	3709	[illegible]	1735
Արիոսթօ	2277	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	[illegible]	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տոմինօ	987	Հինտօ	3722	Միլօ	1057	[illegible]	1203
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	3609	Մոնտէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Պրավօ	1076	Տրակօ	1713	Հումպէր	895	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրունօ	841	Տինամօ	584	Իտալօ	2354	Նէրօ	1683	Թորինօ	3327
Պըֆֆալօ	4481	Էքօ	2464	Իտաքօ	5140	Օթէլլօ	4166	[illegible]	1470
Չէլլօ	1871	Էլտորատօ	1820	Ճունօ	1080	Օնտարիօ	4036	[illegible]	487
Կոլիբրօ	1837	Էրատօ	1841	Քլէսօ	1058	Օրլանտօ	1585	Ուրպինօ	2429
Կամիլօ	1244	Ֆիտօ	954	Քոլպինօ	2207	Բալէրմօ	1687	Վասքօ	1914
Տակօ	1694	Ֆինլանտ	1828	Քովինօ	1760	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Տէրպի	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Րիալթօ	1229	Վիլմուրն.	2396
Տոմինօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լիբանօ	2272	Րինալտօ	1663	Զէնօ	1350
Տուրօ	1697	Գալիլէօ	3060	Լիվոռնօ	1843	Րոլլօ	1613	Զէրօ	1203
Կոլորատօ	4585	Կիթանօ	1143	Լորէնզօ	[illegible]	Րոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած են։
Ալէքթօ շոգենաւը, Նաւապետ Հիք։
Ալէբբօ շոգենաւը, Նաւապետ Րէյնըր։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս կը սպասուին։
Օսրիս շոգենաւը, Նաւապետ Հէյզ, ամսոյս 27ին։
Թասսօ շոգենաւը, Նաւապետ Թարն, ապրիլ 15ին։
Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻԶՕՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 5—50

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կառախումբ. երթեւեկ.
1905 մարտ 1 (Ն. Տ.) չորեքշ. օրէն սկսեալ
ՔՕՆԻԱ—ԷՐԷՅԼԻ—ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

Կայարան		622 Ապր. և Ճմբ. Առտու
Գոնիա	մկն.	11 —
Գոզին խան		11 31
Չումրա		12 15
Արըգ Էօրէն		12 43
Մանտասուն		1 12
Գարաման	ժմ.	1 43
	մկն.	1 58
Սիւրոզլա		2 24
Այրանճը-Տէրպէնտ		3 14
Ալաճա		3 50
Էրէյլի	ժմ.	4 15
	մկն.	4 35
Պուլկուրլու	ժմ. իրիկ.	4 50

ԴԱՐՁ

Կայարան		621 Ապր. և Ճմբ. Իրիկ.
Պուլկուրլու	մկն.	5 5
Էրէյլի	ժմ.	5 23
	մկն.	7 20
Ալաճա		7 47
Այրանճը-Տէրպէնտ		8 31
Սիւրոզլա		9 13
Գարաման	ժմ.	9 37
	մկն.	9 52
Մանտասուն		10 25
Արըգ Էօրէն		10 54
Չումրա		11 30
Գոզին խան		12 6
Գոնիա	ժմ. իրիկ.	12 35

COMP RUSS

Navigation a Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Մարտ
Գշ. 1/14 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առտու Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Փիրէ, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Եշ. 3/16 Օտեսա ժամը 10ին առտու։
Շբ. 5/18 Միտիլլի, Իզմիր, Փիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առտուն։
13 Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։ 1—4

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն
Ռիփըպլիքան	10500	[illegible]	330
Տէվոնիան	10500	[illegible]	350
Քէսթրիան	10500	[illegible]	302
Լանքասթրիան	9000	[illegible]	350
Ֆիլատէլֆիա	9000	[illegible]	350
Պոհէմիան	8000	[illegible]	310
[illegible]	8000	[illegible]	250
Գանատիան	8000	[illegible]	250
[illegible]	8000	[illegible]	309
[illegible]	3700	[illegible]	90
[illegible]	3700	Օպորթօ	80
[illegible]	3700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքներու փոխադրելու համար Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին մեկնելէն 24 ժամ առաջ։

Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
13 1—50 [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNAR

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ամէն ամիս երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Սլավոնիա	55
Սաքսոնիա	13900	Փաննոնիա	48
Լուքանիա	12952	[illegible]	[illegible]
Քամբանիա	12950	[illegible]	[illegible]
Ուլթոնիա	8845	[illegible]	[illegible]
Ումբրիա	8128	[illegible]	[illegible]
Էթրուրիա	8120	[illegible]	255
Սէրվիա	7392	Ալկէրիա	218
Աուրանիա	7269	[illegible]	16

Դիմել առ
30—50
ՃՈԼԻ Է. ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 14

Արտօնատէր ՋԱՐԷՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1905 Մարտ. 1 (Ն.Տ.) չորեքշաբթի օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 2 ճամբ. Առտ.	Թ. 34 խառն Առտ.	Թ. 4 ճամբ. Առտ.	Թ. 6 ճամբ. Առտ.	Թ. 8 ճամբ. Առտ.	Թ. 10 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 36 խառն Իրիկ.	Թ. 12 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 14 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 16 ճամբ. Իրիկ.	Թ. ճամբ. Առտ.	Թ. ճամբ. Առտ.
		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Քարաքէօյ Կամուրջ	մկն.	12 10	12 27	2 28	3 35	5 36	7 18	8 40	10 30	11 27	12 33		
Հայտար Փաշա	ժմ.	12 30	12 47	2 48	3 55	5 56	7 38	9	10 50	11 47	12 53		
	մկն.	12 40	1 12	2 55	4 —	6 1	7 43	9 12	10 55	11 52	1 —		
Գըզըլ Թօփրագ	»	12 48	—	3 3	4 8	6 9	7 51	9 21	11 3	12	1 8		
Ֆէնէր Եոլու	»	12 52	1 23	3 6	4 11	6 12	7 54	9 25	11 6	12 3	1 11		
Կէօզ Թէփէ	»	12 56	— —	3 10	4 15	6 16	7 58	9 30	11 10	12 7	1 15		
Էրէնքէօյ	»	1 1	1 34	3 14	4 19	6 20	8 2	9 35	11 14	12 12	1 19		
Պօսթանճըք	»	1 9	1 42	3 21	4 25	6 26	8 8	9 43	11 21	12 18	1 25		
Մալթէփէ	»	1 18	1 54	3 29	4 33	6 34	8 16	9 54	11 [illegible]	1 27	1 33		
Քարթալ	»	1 28	2 8	3 39	4 43	6 44	8 27	10 8	11 39	12 37	1 43		
Բէնտիք	ժմ.	1 35	2 18	3 46	4 59	6 51	8 31	10 18	11 46	12 44	1 50		
	մկն.		2 28					10 33					
Թուզլա	»	Այս կառախումբը 1905 ապրիլ 1էն սկսեալ կ'երթեւեկէ	2 50					10 54					
Կէպզէ	»		3 11					11 14					
Տիլ Իսքէլէսի	»		3 33					11 36					
Թաւշանճըլ	»		3 43					11 [illegible]					
Հէրէքէ	»		4 3					12 3					
Եարըմճա	»		4 23					12 26					
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»		4 36					12 [illegible]					
Տէրինճէ	»		4 48					12 50					
Իզմիտ	ժմ.		5 1					1					
	մկն.		5 2										
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»		6 4										
Սափանճա	»		6 31										
Համիտիէ	»		7 —										
Կէյվէ	»		7 48										
Աք Հիսար	»		8 11										
Մէքէճէ	»		8 [illegible]										
Լէֆքէ	»		9 9										
Վէզիր Խան	»		9 46										
Պիլէճիկ	ժմ.		10 27										
	մկն.		10 42										
Քարաքէօյ	»		11 51										
Պօզիւյիւք	»		12 37										
Ին Էօնիւ	»		1 25										
Չուքուր Հիսար	»		1 [illegible]										
Էսկի Շէհիր	ժմ.		2 36										
			իրիկ.										

ԴԱՐՁ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 ճամբ. Առտ.	Թ. 3 ճամբ. Առտ.	Թ. 5 ճամբ. Առտ.	Թ. 7 ճամբ. Առտ.	Թ. 31 խառն Առտ.	Թ. 9 ճամբ. Առտ.	Թ. 11 ճամբ. Առտ.	Թ. 13 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 15 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 17 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 33 խառն Առտ.	Թ. 19 ճամբ. Իրիկ.
		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Էսկի Շէհիր	մկն.	Այս կառախումբը 1905 ապրիլ 1էն սկսեալ կ'երթեւեկէ	Այս կառախումբը 1905 մարտ 14էն սկսեալ մինչեւ մարտ 31 կ'երթեւեկէ	Այս կառախումբը 1905 մարտ 1էն սկսեալ մինչեւ մարտ 13 եւ ապրիլ 1էն սկսեալ կ'երթեւեկէ								11 —	
Չուքուր Հիսար	»											11 39	
Ին Էօնիւ	»											12 13	
Պօզիւյիւք	»											12 47	
Քարաքէօյ	»											1 21	
Պիլէճիկ	ժմ.											2 11	
	մկն.											2 26	
Վէզիր Խան	»											3 3	
Լէֆքէ	»											3 43	
Մէքէճէ	»											4 20	
Աք Հիսար	»											4 47	
Կէյվէ	»											5 13	
Համիտիէ	»											6 14	
Սափանճա	»											6 32	
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»											6 57	
Իզմիտ	ժմ.											7 30	
	մկն.					11 40						7 55	
Տէրինճէ	»					11 58						8 10	
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»					12 9						8 21	
Եարըմճա	»					12 21						8 32	
Հէրէքէ	»					12 50						8 57	
Թաւշանճըլ	»					1 1						9 8	
Տիլ Իսքէլէսի	»					1 15						9 19	
Կէպզէ	»					1 46						9 48	
Թուզլա	»					2 7						10 10	
Բէնտիք	ժմ.					2 27						10 32	
	մկն.	12 11	12 43	1 —	1 58	2 42		5 10	6 52	8 19	10 —	10 42	12 6
Քարթալ	»	12 19	12 51	1 8	2 7	2 54		5 18	7 —	8 28	10 9	10 53	12 14
Մալթէփէ	»	12 29	1 1	1 19	2 17	3 9		5 28	7 10	8 38	10 19	11 7	12 25
Պօսթանճըք	»	12 37	1 9	1 27	2 25	3 22	—	5 36	7 18	8 4[illegible]	10 27	11 20	12 33
Էրէնքէօյ	»	12 44	1 16	1 35	2 32	3 35	4 37	5 42	7 24	8 52	10 33	11 30	12 40
Կէօզթէփէ	»	12 48	1 20	1 39	2 36	3 39	4 41	5 46	7 28	8 56	10 37	— —	12 44
Ֆէնէր Եոլու	»	12 52	1 25	1 43	2 40	3 45	4 45	5 50	7 32	9 —	10 41	11 40	12 48
Գըզըլ Թօփրագ	»	12 55	1 28	1 46	2 43	3 49	4 48	5 53	7 35	9 3	10 44	— —	12 51
Հայտար Փաշա	ժմ.	1 2	1 35	1 53	2 50	3 57	4 55	6 —	7 42	9 10	10 51	11 50	12 58
	մկն.	1 [illegible]	1 40	1 58	2 55	4 7	5 —	6 5	7 47	9 15	10 56	12 15	1 3
Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմ.	1 27	2 —	2 18	3 15	4 27	5 20	6 25	8 7	9 35	11 16	12 35	1 23
												իրիկ.	